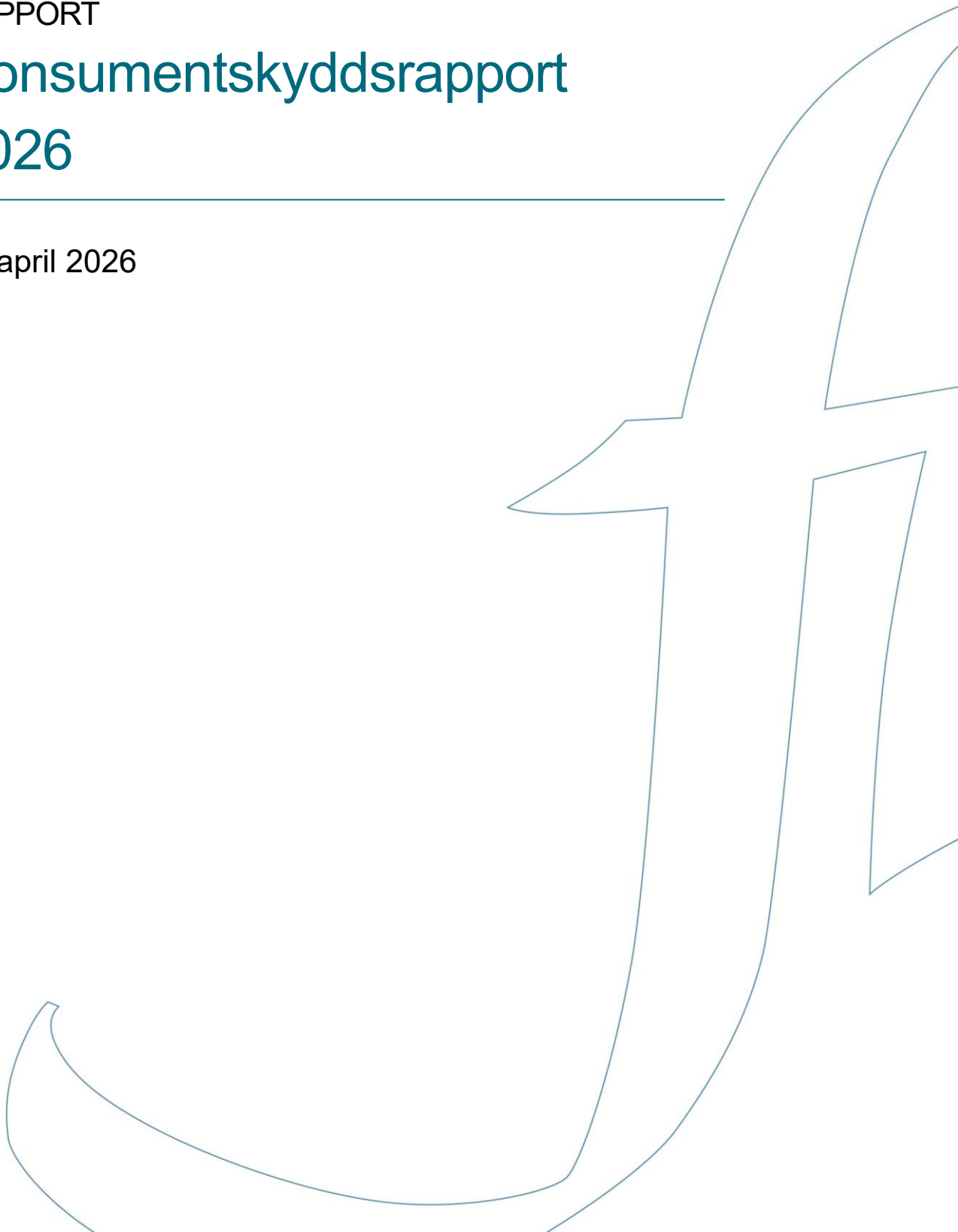

RAPPORT

Konsumentskyddsrapport 2026

22 april 2026

Innehåll

Sammanfattning	3
Betala	5
Betaltjänstbedrägerierna är fortsatt på en hög nivå	5
Banker bör göra individuella bedömningar så att fler kan ha ett betalkonto 9	
Låna	10
Lägre kostnader medför färre betalningsproblem	11
Spara	17
Konsumenterna sparar för olika syften	18
Den individuella tjänstepensionen kan förbättras	19
Produkterna passar inte alltid konsumentens behov	21
Investeringsbedrägerierna är fortsatt på en hög nivå.....	23
Försäkra	26
Vissa försäkringar är fortsatt dyra eller onödiga	27
Klimatrisker kan komma att påverka möjligheten att försäkra boende	28
Åtgärder mot prioriterade risker.....	30
Förslag på regeländringar	35

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Sveavägen 44
Telefon +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Sammanfattning

Konsumenterna har fyra grundläggande behov som det finansiella systemet ska tillgodose: betala för varor och tjänster, låna pengar, spara samt försäkra sig mot olika risker. Finansinspektionen (FI) följer utvecklingen kopplat till dessa behov och vi presenterar vår syn på dem i denna rapport. Utifrån dessa behov har FI identifierat fyra prioriterade risker, som vi också lyfter i rapporten.

FI har i uppdrag att arbeta för att de finansiella företagen tar sitt ansvar för ett starkt skydd för konsumenter.¹ I detta ingår att finansiella företag ska erbjuda konsumenter produkter och tjänster som är kostnadseffektiva och som utgår från konsumenternas behov. Det är därför viktigt att företagen beaktar att många konsumenter saknar de grundläggande kunskaper och färdigheter som de behöver för att förstå finansiell information och för att fatta väl underbyggda privatekonomiska beslut. Företagen måste därför visa omsorg om konsumenterna och utgå från deras individuella förutsättningar. De finansiella företagen ska alltså värna om ett högt konsumentskydd i sin verksamhet, och det är viktigt att de tar detta ansvar. FI bedömer att företagen överlag gör det men vi konstaterar samtidigt att förbättringar fortfarande kan göras.

Utifrån de fyra grundläggande behoven har vi identifierat ett antal prioriterade risker för konsumenter: bedrägerier, finansiellt utanförskap, osund kreditgivning samt olämpliga spar- och försäkringsprodukter.

Ett problem som är utbrett, och som spänner över flera av de behov som konsumenten har är bedrägerier. Det är fortfarande många konsumenter som drabbas. Vid *betaltjänstbedrägerier* kommer bedragarna över mest pengar genom att manipulera konsumenterna att själva föra över pengar till bedragarna, ofta via en kontoöverföring. Bedragarna kommer fortfarande över stora summor, men det samlade bedrägeribeloppet har minskat sedan 2024. Det beror troligen både på en ökad medvetenhet bland konsumenter och på åtgärder som bankerna har vidtagit, som beloppsgränser och tidsfördröjning. Antalet rapporterade betaltjänstbedrägerier har legat på en hög nivå under de senaste två åren. Samtidigt ser vi att även antalet *investeringsbedrägerier* är stort. Ett vanligt tillvägagångssätt vid sådana bedrägerier är att bedragarna tar kontakt med konsumenten via telefon eller sociala medier och lockar med olika former av investeringar, inte sällan i kryptotillgångar.

Bedrägerierna kan vara sofistikerade, och bedragarna är aktiva och hittar ständigt nya sätt att lura konsumenter. Det kan leda till både fler bedrägerier och större bedrägeribelopp framöver. FI ser det därför som mycket angeläget att företagen

¹ 4 § förordningen (2023:910) med instruktion för Finansinspektionen.

fortsätter att arbeta med att förhindra bedrägerierna. För att bekämpa den brottsliga verksamheten kommer FI också att använda de möjligheter som de utökade kraven på operativt informationsutbyte med andra tillsyns- och brottsbekämpande myndigheter ger.

Betala

Antalet betaltjänstbedrägerier fortsätter att ligga på en hög nivå. Bedragarna kommer fortsatt över stora summor, trots att det samlade bedrägeribeloppet har minskat sedan 2024. Bedrägerier där bedragarna manipulerar konsumenter står fortfarande för den största delen av det belopp som bedragarna lurar till sig. Samtidigt får konsumenten sällan ersättning från sin bank vid den här typen av bedrägeri.

Att kunna ta emot och utföra betalningar är en förutsättning för att kunna sköta sin ekonomi. I Sverige sker de allra flesta betalningar digitalt i form av kortbetalningar eller kontoöverföringar. Under första halvåret 2025 gjordes 3,8 miljarder betalningar till ett värde av nästan 44 000 miljarder kronor via svenska betaltjänstleverantörer.² Där ingår betalningar från både konsumenter och företag. Kortbetalningar är vanligast, medan kontoöverföringar står för merparten av det totala värdet av betalningarna. Det genomsnittliga beloppet för kontoöverföringarna är därmed betydligt högre, cirka 28 850 kronor, jämfört med cirka 340 kronor för kortbetalningarna.

Den stora användningen av digitala betaltjänster har öppnat upp för olika typer av bedrägerier. Bedragare har under de senaste åren framför allt lurat konsumenter att själva föra över pengar till bedragarna. Digitaliseringen av betalningsområdet har dessutom medfört att det numera är svårt att klara sig utan ett betalkonto, eftersom det finns få alternativa sätt att betala. Alternativen är dessutom ofta tidskrävande.³ Att förlora eller nekas tillgång till ett betalkonto är därför en av de allvarligaste risker som konsumenter möter på finansmarknaden.

Betaltjänstbedrägerierna är fortsatt på en hög nivå

Bedrägerier via betaltjänster är fortsatt ett stort samhällsproblem. De göder den kriminella ekonomin och innebär ekonomisk skada för konsumenter. Det är därför en av FI:s prioriterade konsumentskyddsrisiker. Under första halvåret 2025 genomfördes strax under 143 000 betaltjänstbedrägerier (se diagram 1).⁴ Det är ungefär lika många som första halvåret 2024. Men sett över en längre tidsperiod är

² FI:s data inkluderar betalningar som är inhemska, gränsöverskridande inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och utanför EES. En inhemsk betalning i ett annat land där en betaltjänstleverantör som har tillstånd i Sverige driver verksamhet ingår alltså också.

³ Möjligheten att betala räkningar över disk erbjuds exempelvis bara av ett fåtal företag och den geografiska täckningen för den här typen av tjänst är ojämnt fördelad. Dessutom kostar det ofta cirka 80 kronor per räkningsbetalning. För mer information, se Länsstyrelsernas bevakningsrapport för 2025.

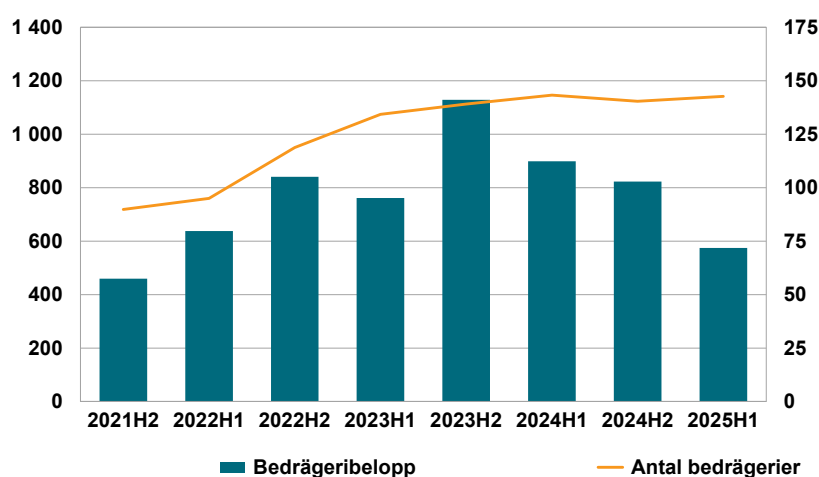
⁴ Det finns dessutom ofta ett mörkertal när det gäller brottsdata.

det en ökning med 50 procent jämfört med första halvåret 2022. Antalet betaltjänstbedrägerier befinner sig alltså fortsatt på en historiskt hög nivå.

Samtidigt minskade det totala bedrägeribeloppet under 2024 och första halvåret 2025. Bedrägeribeloppet var som högst under andra halvåret 2023 och har därefter sjunkit successivt (se diagram 1). Under första halvåret 2025 uppgick det totala bedrägeribeloppet till strax under 575 miljoner kronor, vilket är 36 procent lägre än samma period 2024 och en halvering jämfört med toppen under andra halvåret 2023.

1. Bedrägerier via betaltjänster

Miljoner kronor (vänster axel) och antal bedrägliga transaktioner i tusental (höger axel)

Källa: FI.

Anm. Data avser inrapporterade bedrägerier från betaltjänstleverantörer som står under FI:s tillsyn och omfattar både bedrägerier som har drabbat konsumenter och företag.

Oavsett vilken metod som bedragarna använder sig av, måste pengarna flyttas från konsumenten till bedragaren via någon typ av betaltjänst. Kontoöverföringar står för den största andelen av bedrägeribeloppet, 73 procent. Kortbetalningar står för 26 procent. En ökad medvetenhet om bedrägerier bland konsumenter och företag är en trolig förklaring till att bedrägeribeloppen har minskat under de senaste åren. Åtgärder som bankerna har vidtagit har troligtvis också bidragit, till exempel individanpassning av olika aspekter av betaltjänster såsom beloppsgränser och tidsfördröjning. Samtidigt hittar bedragare ständigt nya tillvägagångssätt, vilket kan leda till både fler bedrägerier och större bedrägeribelopp framöver. Det är därför viktigt att banker och andra företag som erbjuder betaltjänster fortsätter arbeta för att skydda sina kunder.

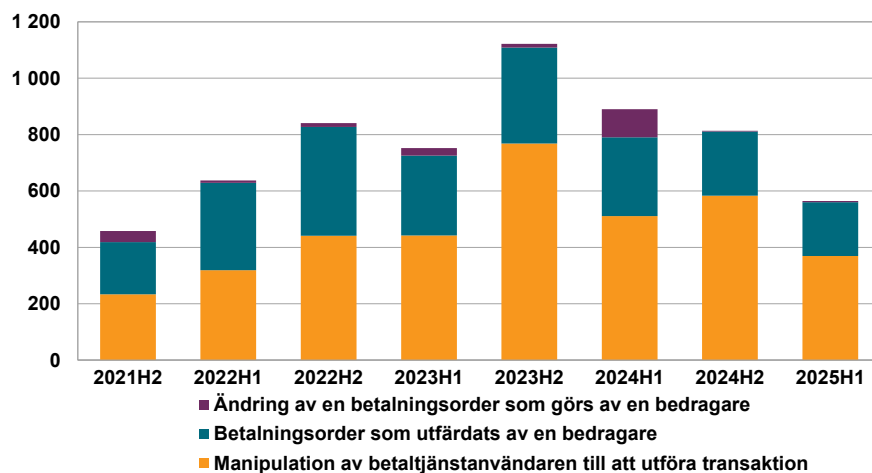
Bedragarna kommer över mest pengar genom att manipulera konsumenter

Det finns olika metoder som bedragarna använder sig av vid betaltjänstbedrägerier. Bedragare kan utföra en obehörig transaktion med stulna kortuppgifter, manipulera konsumenter att själva skicka pengar till bedragaren eller utnyttja tekniska säkerhetsbrister för att en betalning ska skickas till bedragaren i stället för den avsedda mottagaren. Merparten av bedrägerierna sker genom att bedragare utför en obehörig betalningsorder, det vill säga utan konsumentens samtycke. Sådana bedrägerier stod för cirka 80 procent av det totala antalet betaltjänstbedrägerier under första halvåret 2025.

Däremot kommer bedragarna över mest pengar genom att manipulera konsumenter att själva föra över pengar till bedragaren, ofta via en kontoöverföring. Denna typ av bedrägeri utgjorde cirka 65 procent av det totala bedrägeribeloppet under första halvåret 2025 (se diagram 2 **Fel! Hittar inte referenskälla.**). Manipulation av konsumenter var också en drivande faktor i ökningen av det totala bedrägeribeloppet fram till andra halvåret 2023. Det finns flera orsaker till detta, men en hög användning av digitala betaltjänster förenat med ett ökat tryck från bedragarna är troligtvis bidragande faktorer. Samtidigt är manipulationsbedrägerier ofta den mest kostsamma bedrägeriformen för konsumenten (se fördjupningen Konsumenten står fortsatt för större delen av förlusten).

2. Bedrägeribelopp per bedrägerityp

Miljoner kronor

Källa: FI.

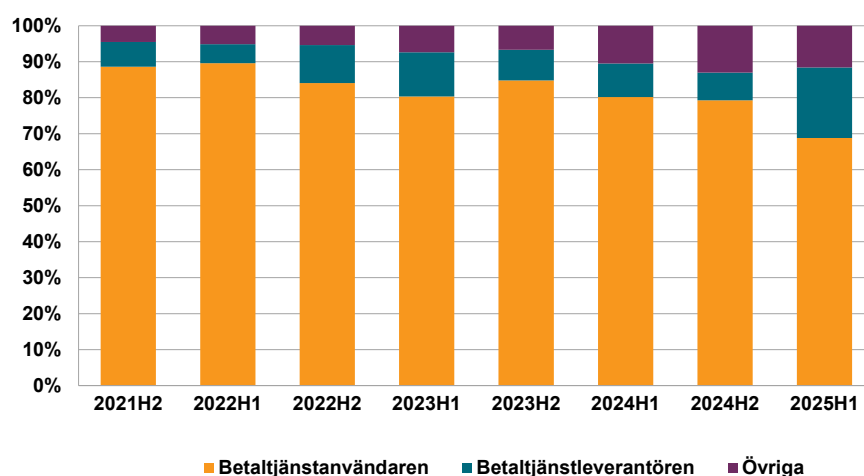
Anm. Data avser inrapporterade bedrägerier från betaltjänstleverantörer som står under FI:s tillsyn och omfattar både bedrägerier som har drabbat konsumenter och företag.

Fördjupning – Konsumenten står fortsatt för större delen av förlusten

Konsumenter och företag står fortsatt för merparten av de förluster som uppstår till följd av betaltjänstbedrägerier, även om banker och betaltjänstleverantörer numera står för en större andel än tidigare (se diagram 3). Under första halvåret 2025 stod konsumenter för 70 procent av de totala förlusterna, medan banker och andra betaltjänstleverantörer stod för cirka 20 procent.

3. Fördelning av förluster vid betaltjänstbedrägerier

Procent

Källa: FI.

Anm. Data avser inrapporterade bedrägerier från betaltjänstleverantörer som står under FI:s tillsyn och omfattar både bedrägerier som har drabbat konsumenter och företag. Övriga omfattar exempelvis butiker och e-handel.

Manipulationsbedrägerier är särskilt allvarliga för konsumenter, eftersom de med nuvarande lagstiftning ofta inte får någon ersättning från sin bank eller betaltjänstleverantör. Det beror bland annat på att konsumenten i många fall själv har godkänt betalningen och att den därmed anses vara behörig. Ersättning betalas främst ut vid obehöriga transaktioner. Men detta kan förändras framöver. EU arbetar med ett nytt lagstiftningspaket med skärpta krav på betaltjänstleverantörerna. Det finns flera förslag som skulle innebära ökade krav på företagets transaktionsövervakning och möjlighet för drabbade konsumenter att få ersättning i fler fall. Samtidigt är det viktigt att det finns incitament för konsumenter att fortsatt vara vaksamma och svårlurade för att motverka bedrägerier.

Banker bör göra individuella bedömningar så att fler kan ha ett betalkonto

Bankerna har en skyldighet att tillhandahålla betalkonton till konsumenter. För att konsumenter ska kunna erbjudas betalkonton i den mån det är möjligt, utan att samtidigt öppna upp för penningtvätt eller annan brottslig verksamhet, är det därför viktigt att bankerna arbetar riskbaserat och gör individuella bedömningar. En ökad risk för penningtvätt behöver inte nödvändigtvis betyda att ett konto ska nekas eller avslutas. I stället bör bankerna pröva om det är möjligt att hantera risken genom att vidta riskreducerande åtgärder i enlighet med de riktlinjer som den europeiska bankmyndigheten (EBA) har tagit fram.⁵ Det är viktigt att bankerna avsätter tillräckligt med resurser för att följa riktlinjerna.

I en uppföljning av de fyra största bankerna som FI gjorde förra året, visar bankernas egna data att antalet nekade betalkonton ökade med över 70 procent mellan 2023 och 2024, från cirka 940 till 1 600. En möjlig förklaring till ökningen är att bankerna har blivit bättre på att föra statistik över antalet nekade konton. Samtidigt minskade antalet avslutade konton från 61 000 under 2023 till 52 000 under 2024. Under 2023 såg bankerna över sina kunders betalkonton och avslutade många inaktiva konton, vilket bidrog till det större antalet avslutade konton 2023.

Uppföljningen visar också att de fyra största bankerna numera har bättre tekniska möjligheter än tidigare att styra vilka tjänster och produkter som en viss konsument kan få tillgång till. De kan exempelvis begränsa möjligheten att kunna göra utlandsbetalningar eller införa beloppsbegränsningar. Det betyder att bankerna i praktiken nu har bättre verktyg för att kunna hantera risken för penningtvätt och/eller terrorismfinansiering utan att behöva neka eller avsluta ett betalkonto.

⁵ Det kan exempelvis handla om utökad övervakning av kundens transaktioner eller i vissa situationer en begränsning av produkter och tjänster. Se EBA:s riktlinjer från den 31 mars 2023 om kontroller och riktlinjer för en effektiv hantering av risker för penningtvätt och finansiering av terrorism vid tillhandahållande av finansiella tjänster (EBA/GL/2023/04).

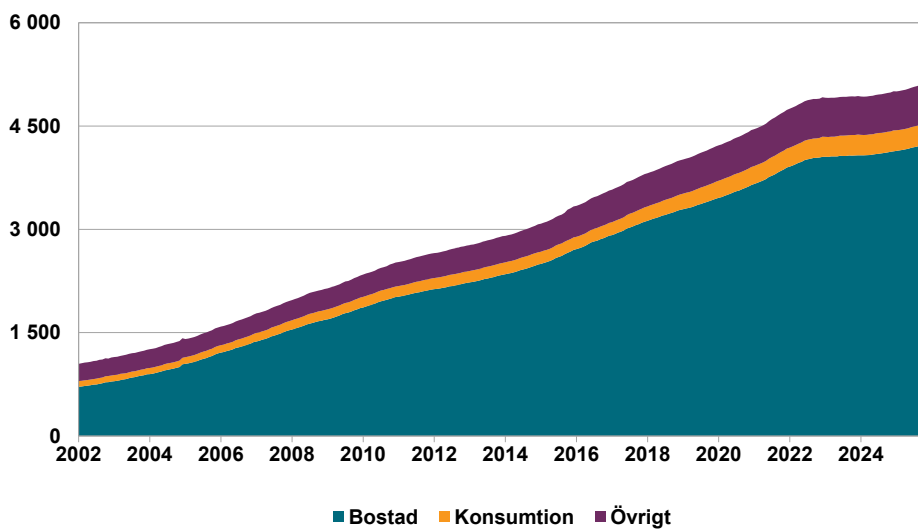
Låna

Många konsumenter har bolån, men de leder sällan till betalningsproblem. Sådana problem är vanligare vid blacolån. Fler låntagare fick betalningsproblem 2023 och 2024 än tidigare, trots att utlåningen minskade. Det berodde i stor utsträckning på högre räntor och levnadskostnader. Under 2025 var utlåningen relativt oförändrad, samtidigt som betalningsproblemen minskade.

Hushållens lån har ökat kraftigt under 2000-talet (se diagram 4). I slutet av 2025 uppgick lånen till drygt 5 000 miljarder kronor. De svenska hushållen lånar i stor utsträckning till bostäder, och lån med säkerhet i bostad utgör 83 procent av den totala utlåningen. Men hushållen lånar även för att konsumera. Dessa lån uppgick till drygt 300 miljarder kronor 2025. FI följer både bolån och konsumtionslån, och i konsumentskyddssyfte har vi fokuserat mest på konsumtionslån.

4. Lån uppdelade på ändamål

Miljarder kronor

Källa: Statistiska centralbyrån (SCB).

Möjligheten att låna pengar är bra för både enskilda konsumenter och för samhället i stort. De allra flesta som lånar för att konsumera kan betala tillbaka sina lån. Men det finns låntagare som får problem. De får i ett första steg betalningspåminnelser och inkassokrav, vilket innebär extra kostnader. Låntagare som fortfarande inte betalar efter påminnelser och inkassokrav kan få skulden fastställd för indrivning av Kronofogden. Då får låntagaren vanligtvis också en betalningsanmärkning, som bland annat minskar möjligheterna att få låna i framtiden.

En risk för konsumenter har varit att konsumentkreditinstituten har gett små lån med hög ränta till konsumenter med små marginaler i sin ekonomi.⁶ Det är också en stor andel av de som har små dyra lån som får skulder hos Kronofogden (se Konsumentkreditinstitut i tabell 1). Däremot kommer de flesta lån som orsakar betalningsproblem från nischbankernas kunder, även om det är en mindre andel av dem som får problem. Nya regler medför förändringar som förbättrar konsumtionslånemarknaden.⁷ Det handlar bland annat om att konsumentkreditinstituten försvinner från marknaden och att taket för hur hög den nominella räntan får vara har sänkts. Men FI fortsätter att följa utvecklingen av både utlåningen och betalningsproblemen.

1. Låntagare med nya skulder hos Kronofogden

Antal och procent

Långgivare		2021		2024	
		Antal	Andel	Antal	Andel
Konsumtionslån	Stora banker	7 100	0,3	8 100	0,4
	Nischbanker	50 300	0,9	62 500	1,1
	Konsumentkreditinstitut	11 700	4,9	18 500	5,2
Bolån		250	0,01	950*	0,03
Alla skulder	(Andel av befolkningen)	291 100	3,5	302 300	3,6

Källor: FI och Kronofogden.

Anm. * Avser 2025. Tabellen visar skulder hos Kronofogden som kommer från betalningsförelägganden året före. Uppgifterna om låntagare avser kunder hos olika långgivare. Det innebär att vissa personer kan få fastställda skulder hos Kronofogden på grund av lån från flera långgivare. De ingår då flera gånger i tabellen. Alla skulder omfattar även skulder som inte har med lån att göra.

Lägre kostnader medför färre betalningsproblem

Färre betalningsproblem 2025

Svenska konsumenter lånade mindre utan säkerheter (blancolån) från 2023 än åren innan (se diagram 5).⁸ Trots det fick fler låntagare betalningsproblem, vilket till

⁶ Konsumentkreditinstitut är företag med tillstånd enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

⁷ Den nya regleringen innebär att alla som ger lån till konsumenter i Sverige ska ha tillstånd enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. Det ökar kraven på företag som ger konsumtionskrediter. Riksdagen har även infört ett tak på 20 procent (plus en referensränta) för den nominella räntan, ett tak på 100 procent för ett låns totala kostnader samt slopat ränteavdraget för lån utan säkerheter (se *Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldssättning*, Prop. 2024/25:17 samt *Avtrappat ränteavdrag för lån utan säkerhet*, Prop. 2024/25:26). Därtill ska EU:s nya konsumentkreditdirektiv införas i svensk lag, och det innebär bland annat nya och skärpta krav på kreditprövningarna.

⁸ De aggregerade uppgifter som diagrammet baseras på kommer från FI:s insamling i den fördjupade analysen av hushållens lån och sparande (FALS), för mer information, se rapporten *Svenska konsumtionslån*, november 2025, FI.

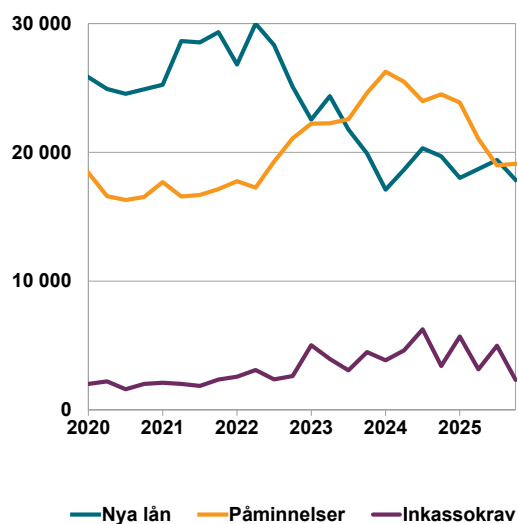
stor del hängde ihop med högre levnadskostnader och räntor. Både betalningspåminnelser och inkassokrav ökade från 2023. Även allvarliga betalningsproblem, som ärenden hos Kronofogden, ökade under samma period. Störst andel låntagare som får sina skulder fastställda hos Kronofogden fanns bland de som tog blancolån.⁹ Under 2025 var utlåningen relativt oförändrad, samtidigt som betalningsproblemen minskade något.

Att långgivare prövar låntagarnas återbetalningsförmåga på det sätt som konsumentkreditlagen (2010:1846) kräver är avgörande för att motverka att konsumenter får lån som de inte klarar att betala tillbaka. Men vi ser att det finns delar som kan förbättras (se fördjupningen Det finns utrymme för förbättringar i kreditprövningarna).

Köp med fakturor har ökat stadigt de senaste åren (se diagram 5). I likhet med blancolånen har de tidiga betalningsproblemen – påminnelser – ökat sedan 2023. Även inkassokraven har ökat något, men i mindre utsträckning. Under 2025 fortsatte antalet betalningspåminnelser för fakturor att öka. Konverteringar av fakturor till andra typer av lån – främst delbetalningar eller kontokrediter – ökade mellan 2020 och 2025. Även det är ett tecken på att betalningsproblemen ökade.

5. Blancolån

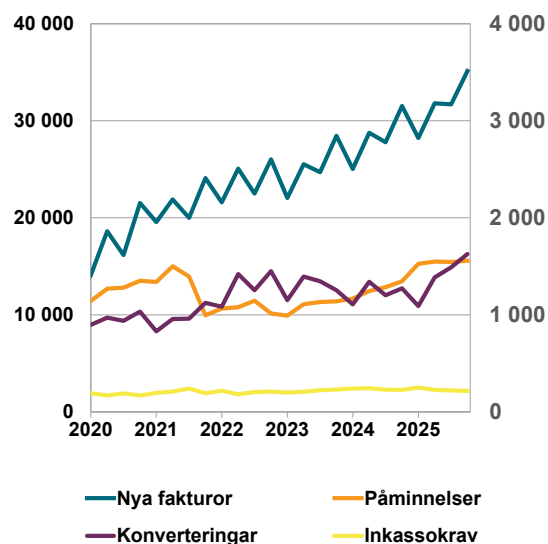
Miljoner kronor, kvartal

Källa: FI, aggregerade uppgifter.
Anm. Diagrammet bygger på volymer i kronor.

6. Fakturor

Miljoner kronor, kvartal

Källa: FI, aggregerade uppgifter.
Anm. Diagrammet bygger på volymer i kronor. Vänster axel visar nya fakturor och höger axel visar övriga variabler.

⁹ För mer information, se Andersson och Üye (2025a) *Lånens andel av nya skulder hos Kronofogden ökar i sämre tider*, FI-analys 48, FI.

Fördjupning – Det finns utrymme för förbättringar i kreditprovningarna

Från 2023 till mitten av 2025 gjorde FI åtta undersökningar av konsumentkreditinstituts och kreditmarknadsbolags kreditprovningar. Vi fokuserade på hur långgivarna har bedömt den enskilda konsumentens återbetalningsförmåga, i synnerhet om långgivaren har grundat kreditprovningen på tillräckliga uppgifter om konsumentens ekonomiska förhållanden.¹⁰ Kammarrätten har i flera avgöranden på senare tid kommit fram till att risken för överskuldssättning är förhöjd vid större lån som inte är kopplade till konsumentens vardagliga levnadskostnader, exempelvis lån för resor och renoveringar. Det ställer högre krav på vilka uppgifter företagen använder i kreditprovningen.¹¹

Alla företag i undersökningarna samlar in uppgifter direkt från konsumenten. Att hämta in och beakta uppgifter om konsumentens levnadssituation, till exempel boendeförhållanden och antalet personer i hushållet, är i regel viktigt för att kunna bedöma hur rimliga uppgifterna om konsumentens utgifter är och för att kunna tillämpa schabloner på ett sätt som speglar konsumentens levnadsförhållanden. Företagen samlar också in uppgifter på andra sätt, och det blir allt vanligare att långgivare använder sig av kontoinformationstjänster. Genom dessa kan långgivaren ta del av de inkomster och utgifter som en konsument har haft på de konton som långgivaren har fått tillgång till. Det är även viktigt att långgivaren är medveten om att konsumenten kan ha fler konton, till exempel hos andra banker. Det underlag som långgivaren får tillgång till ger därför inte nödvändigtvis en helhetsbild av konsumentens ekonomiska situation. En del långgivare har tillgång till kontoinformation men väljer ändå att inte använda alla uppgifter i bedömningen, trots att det i vissa fall hade kunnat förbättra kreditprovningen.

Det är viktigt att korrekta uppgifter ligger till grund för bedömningen av konsumentens återbetalningsförmåga. Långgivaren bör därför kontrollera uppgifterna. I FI:s undersökningar förekommer betydande skillnader mellan olika underlag, till exempel mellan konsumentens egna uppgifter och den information som långgivaren får genom en kreditupplysning eller kontoinformation. Långgivaren kan därför behöva jämföra inhämtade uppgifter om kostnader med de uppgifter som konsumenten själv har angett om sin levnadssituation, för att bedöma om exempelvis en mycket låg boende- eller hushållskostnad framstår som rimlig i förhållande till antalet personer i hushållet. I något fall har det saknats information om konsumentens levnadssituation, vilket har medfört att det inte har gått att jämföra de insamlade uppgifterna med information från andra källor.

Det är vanligt att långgivarna använder schabloner för att kontrollera om konsumentens utgifter är rimliga. I dessa fall är det viktigt att uppmärksamma vilka utgiftsposter som ingår i schablonen och komplettera med de utgifter som inte

¹⁰ FI:s granskningar grundar sig huvudsakligen på 12 § konsumentkreditlagen (2010:1846), enligt vilken näringsidkaren ska pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet.

¹¹ Kammarrätten i Göteborg mål nr 6440-23 samt Kammarrätten i Stockholm mål nr 7294-23 och 7307-23. Domarna överklagades, men Högsta förvaltningsdomstolen beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

ingår. Många långgivare använder till exempel Konsumentverkets schabloner, men de saknar en del kostnadsposter som ofta förekommer i ett hushåll. Men i undersökningarna har långgivarna inte alltid kompletterat utgifterna. Ett sådant exempel är transportkostnader, som inte alltid läggs till även om det framgår av annan information, som kontoinformationen, att konsumenten har utgifter för transport. Det är även viktigt att bedöma om schablonerna i sig är rimliga.

I undersökningarna noterar FI att skillnaden mellan konsumentens uppgifter och de uppgifter som långgivarna hämtar in från andra källor är som störst när det handlar om befintliga lån. Eftersom möjligheten att få en helhetsbild av konsumentens befintliga lån är begränsad i Sverige, kan långgivarna behöva ställa kontrollfrågor och analysera de källor de har tillgång till. FI har också kunnat se att det finns skillnader mellan företagets rutiner. I de alltmer automatiserade kreditprövningsprocesserna är det därför betydelsefullt vilka kriterier för avslag som långgivaren tillämpar. Det är viktigt för att undvika att en konsument som inte har förutsättningar att få en kredit likväl går vidare i processen.

Sammantaget ser vi att kreditprövningarna kan förbättras. Det nya konsumentkreditdirektivet ska vara infört i svensk lagstiftning senast i november 2026. Det medför nya och skärpta krav på kreditprövningarna, exempelvis genom att kreditprövningen ska vara grundlig och göras i konsumentens intresse. Dessa förändringar är välkomna.

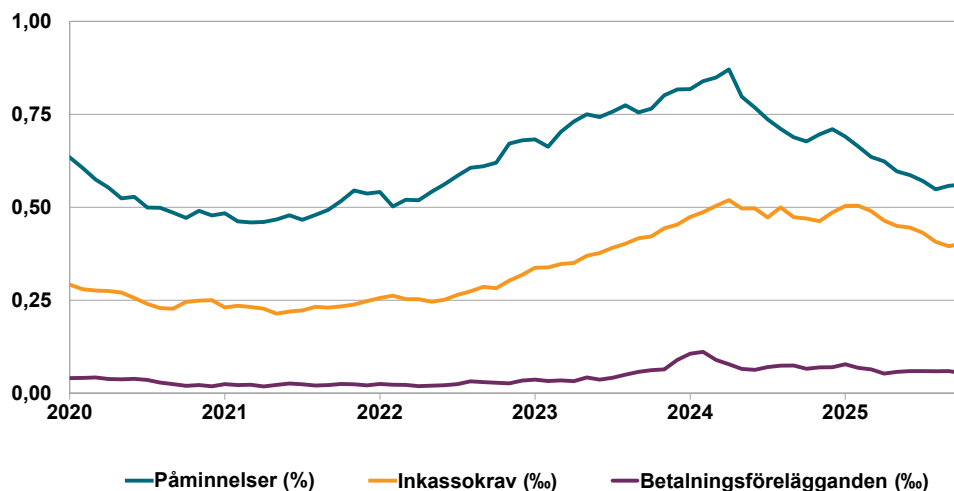
Få betalningsproblem bland bolånetagare

Till skillnad från vid vissa konsumtionslån är det ytterst få bolån som leder till betalningsproblem. Men betalningsproblemen ökade under 2023 och 2024 (se diagram 7). Det gällde såväl tidiga betalningsproblem som skulder hos Kronofogden på grund av obetalda lån.¹² Utlåningen ökade något under 2025. Samtidigt minskade betalningsproblemen.

¹² För mer information, se Andersson och Üye (2025b), *Få bolån leder till skulder hos Kronofogden*, Korta analyser nr. 4, Kronofogden.

7. Andel betalningsproblem bland bolån

Procent och promille av utlåning i kronor

Källa: FI, aggregerade uppgifter.

Anm. Andel bolån som har medfört betalningsproblem. Rullande tremånaders genomsnitt.

Fördjupning – Bankernas påslag på den rörliga bolåneräntan sjönk

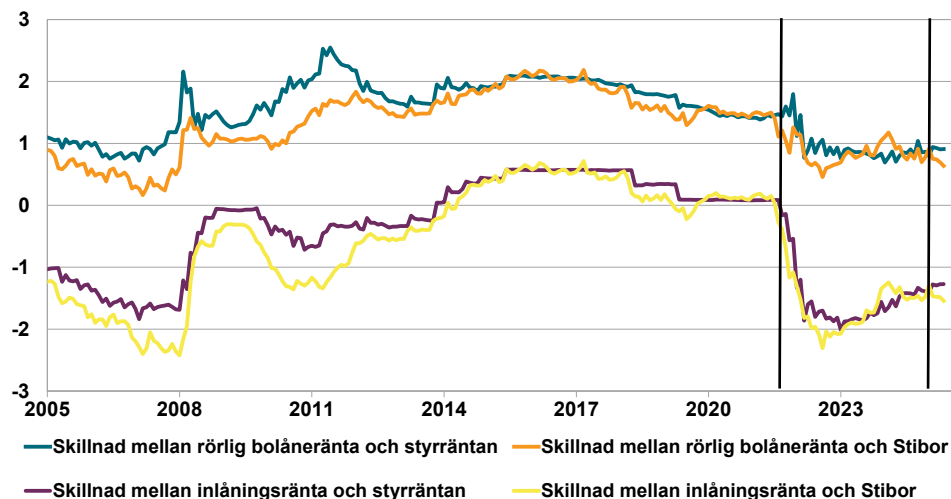
För de allra flesta är bolån en förutsättning för att kunna köpa en bostad. Många har också stora lån, och bolåneräntorna är därför viktiga för konsumenternas ekonomi. Riksbanken inledde en serie med höjningar av styrräntan i april 2022. En period med sänkningar inleddes sedan under 2024, och i september 2025 signalerade Riksbanken att den hade nått sitt slut. Under denna period minskade skillnaden mellan den genomsnittliga rörliga bolåneräntan och styrräntan med 0,7 procentenheter (se diagram 8). Men för bankerna är det snarare referensräntan Stibor som ligger till grund för prissättningen på bolåneräntorna. Även skillnaden mellan den genomsnittliga rörliga bolåneräntan och tremånaders Stibor minskade, med 0,2 procentenheter under perioden. Påslaget mot bolånetagaren var därmed lägre än tidigare.

Avkastningen på inlåning på bankkonton är också en viktig del av hushållens ekonomi. Räntan som bankerna betalade på bankkonton ökade mindre än styrräntan och Stibor. Innan höjningarna inleddes och styrräntan var 0 procent, låg den genomsnittliga inlåningsräntan nära styrräntan (se diagram 8). När sänkingsperioden nådde sitt slut, var inlåningsräntan i genomsnitt 1,5 procentenheter lägre än styrräntan och 1 procentenhet lägre än Stibor. Detta berodde på två faktorer. Den första faktorn var att bankerna inte höjde inlåningsräntan på sparkonton lika mycket som styrräntan ökade. Det finns också en stor variation i vilken ränta som erbjuds på sparkonton mellan olika aktörer. Storbankerna har i regel en stor del av inlåningen, samtidigt som deras räntor är bland de lägsta. Det får genomslag på den volymviktade inlåningsräntan. Den andra faktorn var att många konsumenter sannolikt hade betydande summor

insätta på betalkonton *utan* ränta, i stället för på sparkonton *med* ränta. Det påverkar också den volymviktade genomsnittliga inlåningsräntan eftersom denna avser nya insättningar på flera typer av bankkonton, både betalkonton utan ränta och sparkonton med ränta (med eller utan villkor).

8. Skillnad mellan bolåneränta och inlåningsränta i förhållande till styrräntan och Stibor

Procentenheter

Källor: FI, Refinitiv, Riksbanken och SCB.

Anm. Bolåneräntor och inlåningsräntor avser volymviktat genomsnitt. Inlåningsräntan består av nya insättningar på samtliga typer av bankkonton. Stibor och styrräntan är per den sista dagen för respektive månad. Den första svarta linjen visar första tillfället då Riksbanken annonserade en höjning av styrräntan, i april 2022. Den andra linjen visar när Riksbanken signalerade att sänkingscykeln var över.

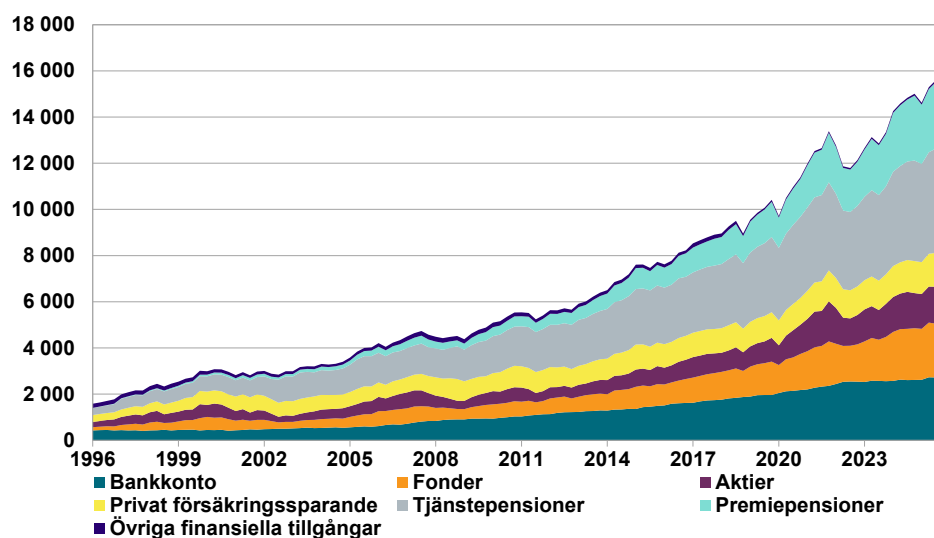
Spara

Antalet investeringsbedrägerier är fortsatt på en hög nivå. Under 2025 uppgick de till 1,5 miljarder kronor enligt en informationsinsamling som FI har gjort. Ett tillvägagångssätt som ökade kraftigt förra året var så kallade pump and dump-aktiviteter via digitala forum. Bedrägerierna är ofta sofistikerade, exempelvis förekommer så kallade deepfakes, det vill säga manipulerade videor och ljudinspelningar som ser ut och låter äkta.

Sparande är viktigt både på kort och lång sikt. För enskilda personer är sparande en ekonomisk trygghet. Det handlar dels om att kunna hantera oförutsedda utgifter eller inkomstbortfall, så kallat buffertsparande, dels om möjligheten att förverkliga ekonomiska mål, som att köpa en bostad eller spara till pensionen. Många konsumenter har reala tillgångar i form av bostadsrätter eller småhus med äganderätt. Men många har även stora lån. Samtidigt har konsumenterna på ett aggregerat plan också stora finansiella tillgångar och de har vuxit kraftigt under de senaste 20 åren, även i reala termer (se diagram 9). Men de är ojämnt fördelade mellan individer.

9. Konsumenternas finansiella tillgångar över tid

Miljarder kronor

Källa: SCB.

Anm. Ställningsvärden per fjärde kvartalet 2025. Fonder omfattar direktägda svenska- och utländska fondandelar och aktier avser direktägda svenska- och utländska börsnoterade aktier. Det innebär att fonder och i vissa fall aktier även förekommer i andra kategorier, som privat försäkringssparande, tjänstepensioner och premiepensioner. I övriga finansiella tillgångar ingår certifikat, finansiella derivat, handelskrediter, obligationer (inklusive strukturerade produkter) samt lån (till mindre aktiebolag, handelsbolag och kommanditbolag).

Konsumenterna sparar för olika syften

Av de finansiella tillgångar som konsumenten fritt kan förfoga över finns en stor del på bankkonton, i fonder och i aktier (se diagram 9). En del av tillgångarna på bankkonton är för kortsiktigt bruk, dels för att hantera månatliga utgifter, dels för att ha en buffert för oväntade händelser. I den mån det är möjligt, kan det göra skillnad för konsumenten att vara aktiv och flytta pengar från ett betalkonto *utan* ränta till ett sparkonto *med* ränta. Det är dessutom stor skillnad på vilken ränta olika aktörer erbjuder på sina sparkonton. Sparande i aktier och fonder är ofta mer långsiktigt. Villkoren för sparandet, som nivån på fondavgifterna, är därför viktiga.

Storbankernas kunder har fonder med högre avgifter

Den avgift som konsumenten betalar för att spara i en fond har stor betydelse, och påverkar i synnerhet sparande på lång sikt. Fondavgifterna är lägre i Sverige än i de flesta andra länder och fondmarknaden fungerar över lag väl, men det finns en del fonder med högre avgift.¹³ Vilka avgifter konsumenterna betalar för sitt privata fondsparande beror i stor utsträckning på vilka fonder de har valt. Räntefonder och passivt förvaltade aktiefonder dominerar bland de billigare fonderna som svenskarna äger (se diagram 10).¹⁴ De flesta blandfonder som svenskarna har investerat i har en avgift på mellan 0,5 och 1 procent, men det finns även innehav i blandfonder där avgifterna är högre. Storbankernas kunder äger blandfonder i betydligt större utsträckning än nätmäklarnas kunder.¹⁵ De dyraste fonderna är i huvudsak aktivt förvaltade aktiefonder.¹⁶

¹³ Under 2025 hade FI regeringens uppdrag att kartlägga den svenska fondmarknaden, för mer information, se rapporten *Avgifter och distribution på den svenska fondmarknaden*, november 2025, FI.

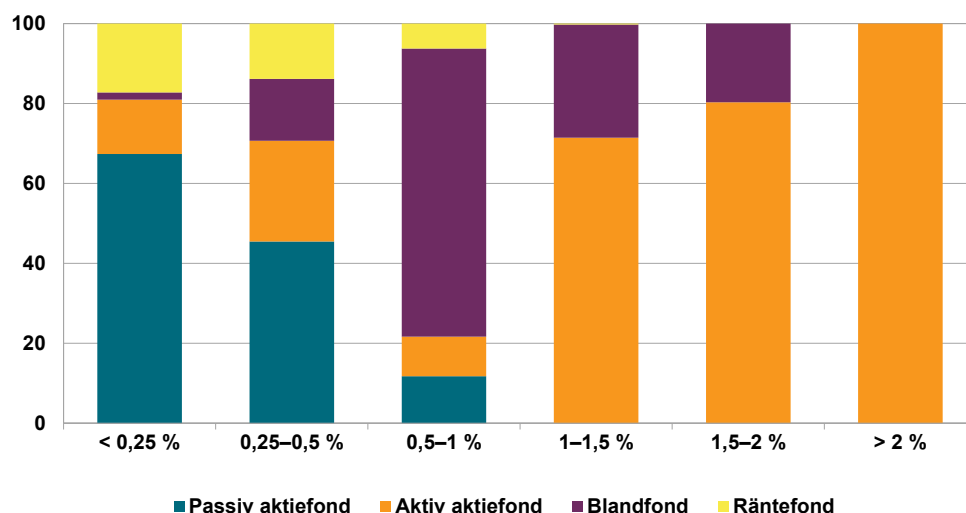
¹⁴ Även en billig fond kan vara dyr i relation till sin avkastning. Räntefonder har oftast både låga avgifter och låg avkastning. Stickprovet av kunder i diagrammet kommer från FI:s insamling FALS, för mer information, se rapporten *Svenska konsumtionslån*, november 2025, FI.

¹⁵ Med storbank avses Danske Bank, Handelsbanken, Länsförsäkringar, Nordea, Skandiabanken, SEB och Swedbank. Med nätmäklare avses Avanza och Nordnet.

¹⁶ Det är relativt ovanligt att konsumenterna har fonder med en avgift på över 2 procent.

10. Fondvolymerna uppdelade på typ av fond och avgift

Procent av volym i kronor

Källor: FI, stickprov av kunder och Morningstar.

Anm. Avser förvaltningsavgift, i form av en procentsats av det investerade kapitalet.

Diagrammet visar endast svenska fonder.

Den individuella tjänstepensionen kan förbättras

Pensionssparande, i form av premiepension och tjänstepension, är en betydande del av konsumenternas finansiella tillgångar (se diagram 9).¹⁷ För många är detta ett långsiktigt sparande som de sällan följer aktivt eller gör förändringar i. Det gör att utformningen av systemen och villkoren på marknaden får stor betydelse för utfallet över tid.

Avgifterna inom den individuella tjänstepensionen är högre

I de delar av pensionssystemet där fonder upphandlas gemensamt, som i premiepensionen och i de kollektivavtalade tjänstepensionerna, är avgifterna låga. I de individuella tjänstepensionerna är avgifterna ofta betydligt högre (se tabell 2). Här betalar konsumenten i många fall fondens ordinarie förvaltningsavgift, vilket kan bero på att enskilda arbetsgivare inte har samma förhandlingsstyrka som kollektivavtalsparterna. Små skillnader i avgifterna får stor effekt över ett helt arbetsliv och kan äta upp en betydande del av avkastningen. Högre avgifter i individuella tjänstepensioner medför därför en risk för lägre pension på sikt.¹⁸

¹⁷ Inkomstpensionen är också en viktig del, men bygger på ett fördelningssystem och klassas därför inte som en finansiell tillgång.

¹⁸ För mer information, se rapporten *Avgifter och distribution på den svenska fondmarknaden*, november 2025, FI.

2. Exempel på förvaltningsavgifter i olika sparformer

Procent

	Förvaltningsavgift
Avgift på den öppna marknaden (privat fondsparande)	1,25
Avgift i premiepensionssystemet	0,23
Avgift i ITP	0,34
Avgift i AKAP-KR	0,70
Avgift i PA16	0,50
Avgift i SAF-LO	0,50
Avgift i individuell tjänstepension/övriga tjänstepensionssparanden	1,25

Källor: Statistik om premiepensionen från 2025-05-31 och fondlistor för valbara försäkringsföretag i de olika tjänstepensionsavtalen.

Anm. Tabellen utgår från en specifik fond, och hur avgiften för denna ser ut i de olika sparformerna. ITP, AKAP-KR, PA16 och SAF-LO är kollektivavtalade tjänstepensioner.

Risker med flytt av tjänstepensioner

Genom åren har det blivit vanligare att flytta sin tjänstepension (se diagram 11). I många fall flyttas försäkringar från traditionell försäkring till fondförsäkring. Det ger större möjligheter att påverka sparandet och kan även ge högre avkastning. Men det innebär ofta högre risk, större eget ansvar och att garantier försvinner. För den som har lång tid kvar till pensionen kan detta vara ett bra alternativ, medan en traditionell försäkring ofta ger större trygghet nära pensionen. Ett byte av förvaltningsform kan därför få stora konsekvenser för konsumenten. Därför är det viktigt att en flytt utgår från den enskilda konsumentens behov och inte från förmedlarens intressen.

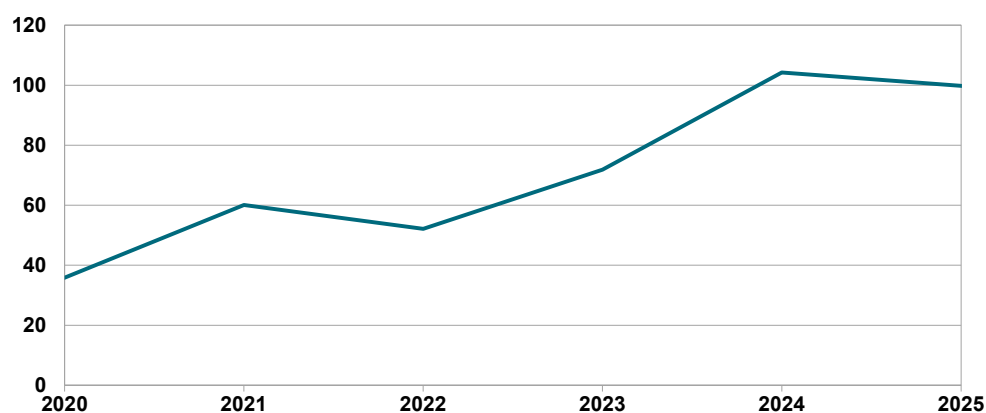
Vissa aktörer erbjuder lägre bolåneräntor i utbyte mot att kunder flyttar sin tjänstepension.¹⁹ Rabatterna kan vara låga, exempelvis en rabatt på 0,1 procentenheter. Det innebär att förmåner – som bolånerabatter, som ofta är tidsbegränsade på ett år – används för att påverka ett beslut som har effekter på konsumentens ekonomi på lång sikt. Flytt av tjänstepension är också en viktig intäktskälla för försäkringsförmedlare, vilket kan skapa intressekonflikter.²⁰ Sammantaget finns det en risk för att konsumentens intressen inte är i fokus vid flytt av tjänstepensionskapital.

¹⁹ Inom premiepensionen är den här typen av kopplingar förbjudna. Detsamma gäller för kollektivavtalad tjänstepension på de olika avtalsområdena. Där finns det antingen explicita förbud eller förbud mot att försäkringsgivaren marknadsför andra produkter samtidigt som de informerar om vilka försäkringar som konsumenten kan välja för att placera sitt valbara tjänstepensionskapital.

²⁰ För mer information, se rapporten *Ersättningar och intressekonflikter hos svenska försäkringsförmedlare*, juni 2025, FI.

11. Flytt av tjänstepensionskapital

Miljarder kronor

Källa: Svensk Försäkring.

Anm. Den blå linjen visar utvecklingen av inflyttat försäkringskapital per år (rensat från kapital som berör beståndsöverlåtelse, fusioner och interna flyttar).

Produkterna passar inte alltid konsumentens behov

Det finns sparprodukter som inte alltid passar konsumentens behov. Vissa produkter kan vara så komplicerade att det är svårt att förstå hur de fungerar och därför också vilka risker de innebär och när de kan ge avkastning. En del produkter är också dyra och kan ha så höga avgifter att de äter upp en stor del av den förväntade avkastningen. Det gäller exempelvis vissa strukturerade produkter och onoterade företagsobligationer. Andra produkter är mycket volatila och kan snabbt stiga eller sjunka i värde. Så kallade warranter, autocalls och kryptotillgångar är några sådana exempel.

Men komplicerade produkter är troligtvis en liten del av konsumenternas finansiella tillgångar (se ”övriga finansiella tillgångar” i diagram 9). Kategorin ”övriga finansiella tillgångar” ger dock inte nödvändigtvis en heltäckande bild av innehaven, exempelvis ingår inte kryptotillgångar. Dessutom kan det finnas olika typer av komplicerade produkter inom ramen för det privata försäkringssparandet och i individuella tjänstepensioner. Men sannolikt utgör den här typen av övriga finansiella tillgångar likväl en liten del av det totala sparandet.²¹ Detta avspeglas även i nysparandet, där endast en mindre del av transaktionerna sker i komplicerade produkter, medan majoriteten gäller enklare finansiella instrument.²²

²¹ I FI:s stickprov framgår också att övriga tillgångar endast står för en mycket liten andel av tillgångarna och då ingår bland annat alternativa investeringsfonder (AIF), strukturerade produkter, olika certifikat och andra (okända) värdepapper.

²² Detta baseras på en informationsinsamling som FI gjorde bland cirka 120 finansiella institut om transaktioner i enkla respektive komplicerade finansiella instrument under tidsperioden 1 januari–31 oktober 2025.

Trots detta kan komplicerade produkter medföra betydande risker för enskilda konsumenter, framför allt för personer vars finansiella tillgångar överlag är små.

Konsumenter befinner sig ofta i ett informationsunderläge i förhållande till företagen, vilket ställer höga krav på att rådgivning och förmedling sker i konsumentens intresse. Provisioner och andra koncerninterna ersättningar kan skapa intressekonflikter, eftersom rådgivare och förmedlare kan få högre ersättning om konsumenten väljer vissa produkter. Det riskerar att styra rekommendationer bort från det som är mest lämpligt för konsumenten.²³ En majoritet av transaktionerna i finansiella instrument föranleds inte av investeringsrådgivning.²⁴ När investeringsrådgivning sker, är det framför allt inom enkla finansiella instrument. Investeringsrådgivning förekommer även för komplicerade finansiella instrument som strukturerade produkter och certifikat, men det utgör en liten andel av volymen. En del unga vänder sig även till sociala medier för att få information och vägledning om sparande och investeringar av så kallade finfluere. Det är privatpersoner som saknar tillstånd för att ge investeringsråd och deras råd är inte nödvändigtvis i linje med den enskilda konsumentens behov.

Kryptotillgångar kan fortsatt vara riskfyllda trots reglering

FI kan i dag inte följa svenska konsumenters direkta innehav i kryptotillgångar, eftersom de ofta är placerade hos internationella aktörer som inte står under vår tillsyn. Intresset för att investera i den här typen av tillgångar har ökat. EU:s kryptoregelverk – Mica-förordningen – innebär att konsumentskyddet stärks.²⁵ Samtidigt kvarstår risker, och konsumenter har generellt sett inte samma skydd när de köper kryptotillgångar som när de investerar i andra finansiella instrument.²⁶ Dessutom är konsumentskyddet oftast lägre, eller till och med obefintligt, om konsumenterna vänder sig till kryptoaktörer utanför EU.

Fördjupning – Män äger merparten av alla kryptocertifikat

Majoriteten av investeringarna i kryptotillgångar sker via direkthandel, men det är också möjligt att handla med kryptocertifikat. Ett kryptocertifikat är ett värdepapper som följer prisutvecklingen på en eller flera underliggande kryptotillgångar – vanligtvis bitcoin eller ethereum. Konsumenten äger alltså inte den underliggande

²³ För mer information, se rapporten *Ersättningar och intressekonflikter hos svenska försäkringsförmedlare*, juni 2025, FI.

²⁴ Se fotnot 22.

²⁵ Mica-förordningen ställer bland annat krav på rättvis och icke-vilseledande marknadsföring, tydlig information om priser och avgifter, effektiv och lättillgänglig klagomålshantering samt ett ökat skydd vid cyberincidenter. Se även Mica-förordningen (fi.se).

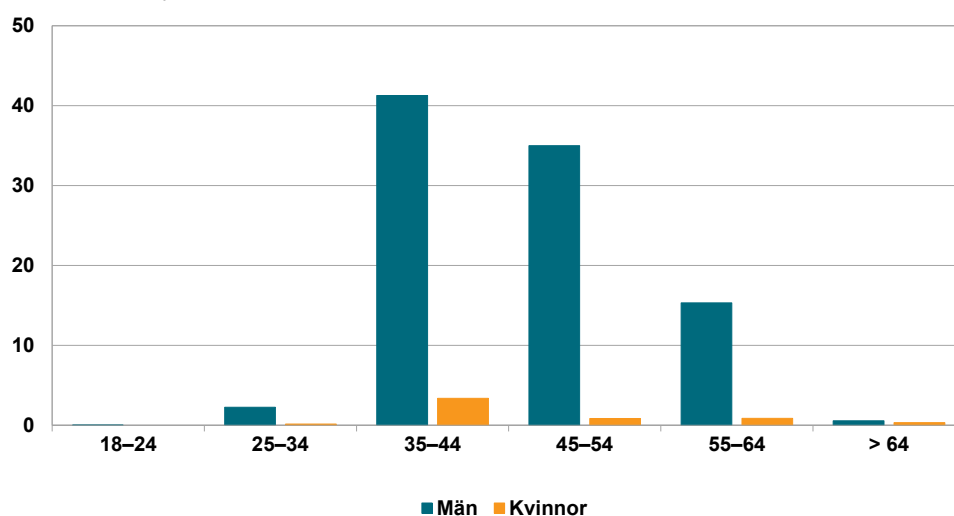
²⁶ Se exempelvis: Trots reglering fortsätter EU-myndigheter att varna för riskerna med krypto (fi.se).

kryptotillgången i sig. Kryptocertifikat påminner om en spelprodukt snarare än en investering. De kräver ingen kryptoplånbok och kan vanligtvis handlas via välkända distributörer.

Det är en liten andel av svenskarnas privata finansiella tillgångar som placeras i kryptocertifikat. Men bland dessa investeringar äger män över 90 procent av tillgångsvolymen (se diagram 12). Och andelen är främst koncentrerad till män i medelåldern. Det är ovanligt att de yngsta och de äldsta i befolkningen äger kryptocertifikat.

12. Fördelning av tillgångar i kryptocertifikat, uppdelade på ålder och kön

Procent av volym i kronor

Källa: FI, stickprov av kunder den 31 december 2024.

Anm. Samtliga staplar summerar till 100 procent.

Investeringsbedrägerierna är fortsatt på en hög nivå

Med förhoppningen om att tjäna snabba pengar kan konsumenter luras att investera på olika sätt, ibland i påhittade investeringsobjekt. Konsumenter kan även luras att försöka låna pengar av bolag som inte har för avsikt att betala ut något lån. De pengar som konsumenten avser att investera eller betalar i form av olika låneavgifter skickas i de här fallen direkt till bedragarna. Ofta bygger bedragaren en relation med konsumenten under lång tid och konsumenten är därför i många fall övertygad om att det handlar om en riktig investering.

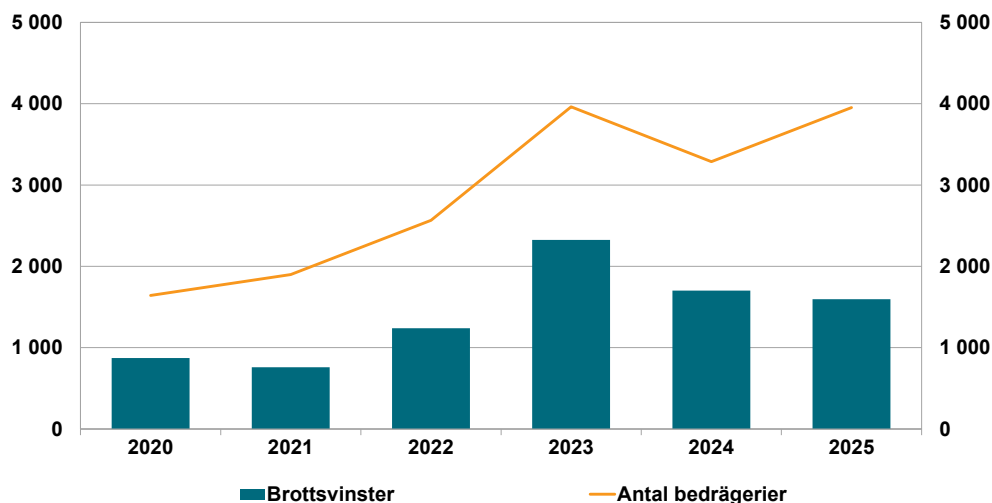
FI har samlat in information från cirka 200 finansiella institut om förekomsten av investeringsbedrägerier under 2025. Misstänkta och bekräftade investeringsbedrägerier hos instituten uppgick till cirka 1,5 miljarder kronor under 2025. Ett vanligt tillvägagångssätt är att bedragarna kommer i kontakt med konsumenten via telefon eller sociala medier och lockar med olika former av

investeringar, inte sällan i kryptotillgångar. Företagen har rutiner för att upptäcka och förhindra bedrägerierna, och flera företag anger att de under de kommande åren kommer att intensifiera arbetet med att stoppa bedrägerierna. FI förväntar sig att företagen säkerställer att rutinerna fungerar även i praktiken.

Polisen har också data över investeringsbedrägerier, och enligt den befinner sig antalet bedrägerier fortsatt på historiskt höga nivåer (se diagram 13).²⁷ Under 2025 polisanmäldes cirka 3 900 investeringsbedrägerier, vilket var en ökning med 16 procent jämfört med 2024 och nära toppnoteringen 2023. Brottsvinsterna har minskat något efter 2023, och uppgick till cirka 1,6 miljarder kronor under 2025, vilket är något högre än FI:s data.²⁸

13. Investeringsbedrägerier

Brottsvinster i miljoner kronor (vänster axel) och antal anmälda investeringsbedrägerier (höger axel)

Källa: Polismyndigheten.

Anm. För 2025 har en anmälan om 6 miljarder kronor avseende en investering från en pensionsfond i Northvolt exkluderats från beräkningen.

Fördjupning – Pump and dump-aktiviteter via digitala forum ökade kraftigt

Marknadsmanipulation är en bedrägerimetod som ofta drabbar konsumenter hårt. Under 2025 skedde en kraftig ökning av så kallade pump and dump-aktiviteter som främst rör mikrobolag som är noterade i USA. Upplägget följer ett tydligt mönster.

²⁷ Det finns dessutom ofta ett mörkertal när det gäller brottsdata.

²⁸ Polisens data avser brottsvinsterna från anmälda investeringsbedrägerier medan FI:s data avser totalsumman av de finansiella institutens misstänka och bekräftade investeringsbedrägerier. Siffrorna kan därför skilja sig åt.

Bedragare agerar i små, illikvida bolag och driver sedan upp kursen genom vilseledande tips i slutna chattgrupper och forum på sociala medier.

Bedragarna bygger först förtroende genom tips som ger små vinster. När deltagarna har sänkt garden kommer det "heta" tipset om ett bolag som påstås stå inför en kursrusning. När tillräckligt många har köpt aktien stiger kursen snabbt. Bedragarna säljer under tiden av sina egna innehav och försvinner. Då rasar kursen och småspararna drabbas ofta av stora förluster. Den här typen av upplägg används även vid bedrägerier kopplade till kryptotillgångar.

Bedrägerierna är ofta sofistikerade. Annonser i sociala medier använder fejkkonton med svenska finansprofiler för att skapa trovärdighet. De som svarar styrs vidare till chattgrupper där de manipuleras. FI uppskattar att cirka 5 000 svenskar tillsammans förlorade över 500 miljoner kronor under 2025 på just den här bedrägerimetoden. Upplägget med pump and dump är förbjudet enligt EU:s marknadsmissbruksregler, men eftersom bedrägeriet är gränsöverskridande är det mycket svårt att stoppa i praktiken. Medvetenheten om fenomenet har ökat bland såväl finansiella institut som allmänheten, men det är fortfarande ett problem.

Försäkra

För skadeförsäkringar har ersättningarna som betalas ut utvecklats ungefär i linje med de premier som kunderna har betalat under de senaste fem åren. Däremot varierar nivån mellan olika försäkringsprodukter. För vissa produkter är ersättningen låg i förhållande till vad kunden betalar och det finns fortfarande försäkringsprodukter som är dyra och för många försäkringstagare onödiga.

Att försäkra sig mot de ekonomiska konsekvenserna av plötsliga händelser är viktigt. Samtidigt kan premien som man betalar för försäkringen vara hög i förhållande till nyttan. Det kan till exempel vara fallet om konsumenten är dubbelförsäkrad, vilket innebär att man har två försäkringar som täcker samma sak. Det kan också bero på snäva villkor. Ett sådant exempel är kvalificeringstider, som är en given period som börjar när konsumenten tecknar försäkringen. Händelser som inträffar under denna period ger inte någon ersättning. När premien överstiger nyttan brukar det benämnas som lågt värde för pengarna. Försäkringar kan vara svåra att jämföra, och dyrare produkter ger inte alltid bättre skydd. Om försäkringsskyddet inte ses över när förhållanden förändras, kan det också leda till att man som konsument betalar för skydd som inte längre behövs.²⁹

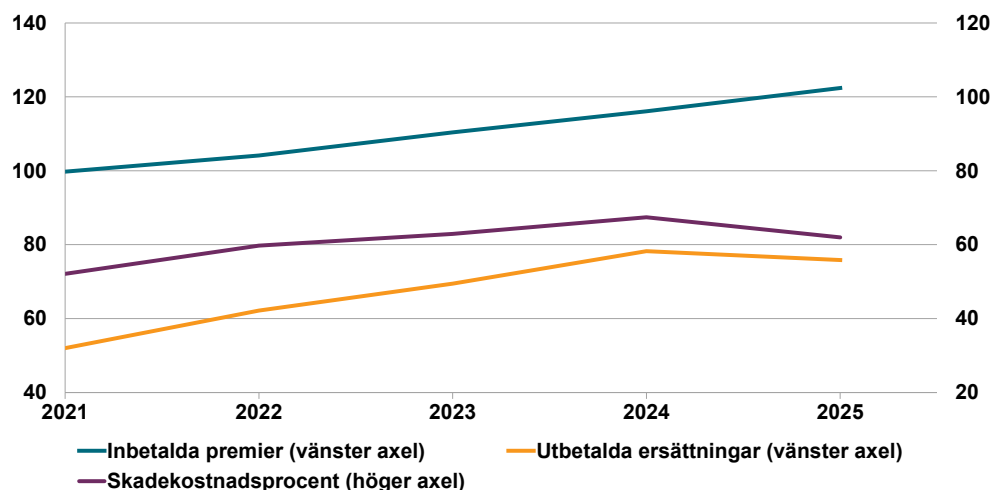
Under de senaste fem åren har utbetalda ersättningar och inbetalda premier för skadeförsäkringar utvecklats i ungefär samma takt.³⁰ Skadekostnadsprocenten – det vill säga utbetalda försäkringsersättningar i förhållande till inbetalda premier – har därför varit relativt oförändrad (se diagram 14). Under 2025 var den 62 procent, vilket innebär att försäkringstagarna fick tillbaka 62 procent av summan som de hade betalat i premier.

²⁹ Läs mer i rapporten *Behövs tilläggs- och produktförsäkringar?*, februari 2023, FI.

³⁰ Skadeförsäkringsföretag erbjuder försäkringar som ersätter skador på egendom, personer eller ansvar, till exempel vid olyckor, stöld eller brand. Diagrammet visar endast skadeförsäkringsföretag, även om vissa livförsäkringsföretag erbjuder skadeförsäkringar som exempelvis sjukförsäkring, sjukvårdsförsäkring och olycksfallsförsäkring.

14. Skadekostnadsprocenten var relativt oförändrad för skadeförsäkringsföretag

Miljarder kronor (vänster axel) och procent (höger axel)

Källor: FI och Svensk Försäkring.

Anm. Inbetalda premier (brutto, innan återförsäkring) och utbetalda ersättningar (brutto, innan återförsäkring) för skadeförsäkringsföretag (inkl. de större filialerna i Sverige), samt skadekostnadsprocent.

Vissa försäkringar är fortsatt dyra eller onödiga

Även om skadekostnadsprocenten för skadeförsäkringar har varit förhållandevis oförändrad under de senaste åren, varierar nivån mellan olika försäkringsprodukter. För vissa produkter är skadekostnadsprocenten avsevärt lägre än för skadeförsäkringar som helhet.

Försäkringsföretag och förmedlare ska visa omsorg om konsumenten och erbjuda produkter som motsvarar konsumentens behov.³¹ Trots detta förekommer det att försäkringar distribueras till personer som inte behöver dem eller där kostnaden överstiger nyttan. Vissa produkter har en låg skadekostnadsprocent, vilket kan tyda på att konsumenterna inte får tillräckligt värde för den premie som de betalar eller att de har försäkringar som de inte behöver. Det finns också exempel på produkter med en stor andel avvisade skadeanspråk, vilket kan bero på otydliga försäkringsvillkor eller att produkter säljs till fel konsumenter. Dessutom får försäkringsförmedlare höga provisioner för vissa försäkringar, vilket kan innebära att det finns incitament att förmedla produkter som i första hand gynnar förmedlaren snarare än konsumenten.

Riskerna är särskilt stora för produktförsäkringar som ofta säljs genom försäkringsförmedlare utan eget tillstånd, som elektronikkedjor. Det gäller även

³¹ Se 4 kap. 1 § lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

låneskyddsförsäkringar som säljs via banker, där risken för lågt värde för pengarna fortfarande kvarstår trots vissa förbättringar sedan 2020.³²

Tydlig information om premiehöjningar är viktigt

FI ser fortsatt en risk kopplad till hur premieinformation presenteras vid förnyelse, särskilt när det gäller konsumenters möjligheter att enkelt förstå hur premien förändras från ett år till ett annat. En bristande tydlighet kan innebära att lojala försäkringstagare, som stannar kvar i sitt försäkringsföretag under lång tid och sällan byter försäkring, får högre premie än nya kunder utan att det är tillräckligt tydligt för dem.³³

Försäkringsföretagen informerar konsumenten om premien för den kommande avtalsperioden när försäkringen förnyas. Men FI har tidigare framhållit att företagen också borde informera om hur stor förändringen av premien är i förhållande till föregående år.³⁴ Under 2025 såg vi vissa positiva förändringar som tyder på en utveckling i denna riktning i branschen. Svensk Försäkring tog under året fram en rekommendation som syftar till att säkerställa att konsumenterna får information om hur premien har utvecklats från år till år, och därigenom minska risken för att lojala försäkringstagare betalar mer än de behöver.³⁵

Klimatrisiker kan komma att påverka möjligheten att försäkra boende

Boendeförsäkringar ger i dag ett gott skydd mot naturskador.³⁶ På kort sikt ser vi inte någon betydande risk för att konsumenter får svårt att försäkra sina bostäder. Men det kan bli aktuellt med vissa premiehöjningar. På längre sikt finns det en betydande risk för att konsumenters möjligheter att försäkra sig mot naturskador kommer att begränsas, om inte effektiva klimatanpassningsåtgärder vidtas. Det skulle innebära en kraftig försämring av konsumentskyddet.

³² Förra året publicerade Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) en uppföljande kartläggning av låneskyddsförsäkringar, där FI medverkade. Kartläggningen visar att situationen har förbättrats något sedan 2020, men att flera av de centrala problemen fortfarande kvarstår. För mer information, se rapporten *High-level summary of follow-up activities to the Warning to insurers and banks on Credit Protection Insurance (CPI) products*, april 2025, Eiopa.

³³ För mer information, se rapporten *Får lojala försäkringstagare betala mer?*, juli 2022, FI.

³⁴ För mer information, se rapporten *Vad går konsumenternas försäkringspremier till?*, december 2023, FI.

³⁵ Rekommendation om information till konsumenter om försäkringspremiens utveckling i samband med förnyelse av försäkringsavtal, Svensk Försäkring, träder i kraft 2027-07-01.

³⁶ Med boendeförsäkringar avses hemförsäkringar, villa/villahemförsäkringar, fritidshusförsäkringar och bostadsrättsförsäkringar. För mer information om analysen, se rapporten *Boendeförsäkring mot naturskador i ett förändrat klimat*, februari 2026, FI.

Flera försäkringsföretag tittar på möjligheten att – i större utsträckning än i dag – differentiera försäkringspremien utifrån hur den enskilda bostaden är exponerad för naturskaderisker. Det kan göra det möjligt att försäkra sin bostad, även om den är förenad med högre risk. Men det kan samtidigt medföra kraftigt höjda försäkringspremier för dessa bostäder. För en del konsumenter kan det leda till att de tvingas avstå från en boendeförsäkring. Det blir då även svårt att få bolån, eftersom en boendeförsäkring i regel är en förutsättning för att banker ska bevilja ett bolån. Men en ökad prisdifferentiering kan också leda till lösningar där konsumenter uppmuntras att vidta riskreducerande åtgärder, mot ersättning i form av lägre premier. Det kan även bidra till lägre skadekostnader för företagen, och en större möjlighet att erbjuda försäkringsskydd för bostäder med högre risk till premienivåer som inte innebär att konsumenter tvingas välja bort skyddet av ekonomiska skäl.

Åtgärder mot prioriterade risker

I FI:s löpande arbete med att följa de fyra grundläggande behoven betala, spara, låna och försäkra sig mot olika risker, har vi identifierat ett antal konsumentrisker som vi särskilt arbetar med. Det handlar om bedrägerier, finansiellt utanförskap, osund kreditgivning samt olämpliga spar- och försäkringsprodukter.

I det här kapitlet redovisar vi ett urval av det vi gjorde under 2025 för att stärka konsumentskyddet kopplat till de prioriterade konsumentriskerna. Vi beskriver även en del av det vi kommer att göra under 2026.

Bedrägerier

Detta gjorde FI 2025

- Vi sammanställde och publicerade statistik över hur bedrägerier via betaltjänster utvecklas över tid samt följde upp bankernas arbete för att motverka detta, för att kunna agera vid behov.³⁷
- Vi spred information till konsumenter om bedrägerier, bland annat pump and dump-aktiviteter, genom extern kommunikation samt varningar på fi.se för aktörer som ägnar sig åt bedräglig verksamhet.³⁸
- Vi gjorde en informationsinsamling för att få bättre kännedom om förekomsten av investeringsbedrägerier och hur de finansiella instituten arbetar för att motverka dem.³⁹
- Vi samverkade med branschens aktörer för att se till att handeln spärras i samband med misstänkta pump and dump-aktiviteter.
- Vi utvidgade och fördjupade det operativa informationsutbytet med andra tillsyns- och brottsbekämpande myndigheter för att bekämpa brottslig verksamhet.⁴⁰

Detta gör FI 2026

- Vi fortsätter att sammanställa och publicera statistik över hur bedrägerier via betaltjänster utvecklas över tid samt följer upp bankernas arbete för att motverka detta, för att kunna agera vid behov.

³⁷ Minskade förluster vid bedrägerier via betaltjänster (fi.se).

³⁸ Ett exempel: FI varnar för bedragare – 40 nya namn på varningslistan (fi.se).

³⁹ FI begär in uppgifter om investeringsbedrägerier från cirka 200 aktörer (fi.se).

⁴⁰ I enlighet med 5 § lagen (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

- Vi fortsätter att sprida information till konsumenter om bedrägerier, bland annat kopplat till användningen av så kallade deepfakes, genom extern kommunikation samt varningar på fi.se för aktörer som ägnar sig åt bedräglig verksamhet.
- Vi fortsätter att följa upp hur finansiella institut arbetar för att motverka investeringsbedrägerier.
- Vi fortsätter med operativt informationsutbyte med andra tillsyns- och brottsbekämpande myndigheter för att bekämpa brottslig verksamhet.

Finansiellt utanförskap

Detta gjorde FI 2025

- Vi gjorde en fördjupad analys av hur bankerna hanterade sin skyldighet att erbjuda betalkonto med grundläggande funktioner till konsumenter under 2023 och 2024.⁴¹

Detta gör FI 2026

- Vi ska göra en mer omfattande fördjupad analys av hur de mindre bankerna har hanterat sin skyldighet att erbjuda betalkonto med grundläggande funktioner under de senaste åren.
- Vi ska underlätta för bankerna att uppfylla sina skyldigheter att tillhandahålla grundläggande banktjänster genom att ge vägledning på området i enlighet med ett nytt regeringsuppdrag.⁴²
- Vi ska inleda ett arbete med att ta fram föreskrifter om rapporteringskrav för uppgifter om bland annat antal nekade och avslutade betalkonton för att kunna se hur detta utvecklas över tid och sedan följa upp i den löpande tillsynen.

Osund kreditgivning

Detta gjorde FI 2025

⁴¹ För mer information, se rapporten *Uppföljning av bankernas arbete med rätten till betalkonto*, oktober 2025, FI.

⁴² Se regeringens beslut från den 22 januari 2026 om uppdrag till Finansinspektionen att underlätta för bankerna att uppfylla sina skyldigheter att tillhandahålla grundläggande banktjänster (Fi2026/00138).

- Vi fortsatte att följa utvecklingen av utlåningen och betalningsproblemen bland de som lånar för konsumtion, för att se hur problemen kopplade till osund kreditgivning utvecklas.⁴³
- Vi undersökte konsumentkreditinstituts och kreditmarknadsbolags kreditprövningar för att motverka osund kreditgivning.⁴⁴
- Vi fortsatte arbetet med rapporteringsföreskrifter för kreditinstitut som ger ut konsumentkrediter, för att få in bättre information till den löpande tillsynen.
- Vi publicerade föreskrifter och allmänna råd om god inkassosed eftersom tillsynen av inkassobolagen övergick till FI i januari 2025.⁴⁵

Detta gör FI 2026

- Vi ska följa utvecklingen av konsumtionslån och de betalningsproblem som är förknippade med dessa, för att se hur problemen kopplade till osund kreditgivning utvecklas.
- Vi fortsätter att undersöka bolagens kreditprövningar, för att motverka osund kreditgivning.
- Vi ska undersöka inkassobolag för att kontrollera att de följer god inkassosed.
- Vi ska ta fram nya föreskrifter och allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden för att göra anpassningar till det nya konsumentkreditdirektivet, som ska vara infört i svensk lagstiftning senast den 20 november 2026.⁴⁶
- Vi fortsätter arbetet med att ta fram nya rapporteringskrav för kreditinstitut som ger ut konsumentkrediter, för att få in bättre information till den löpande tillsynen.

Olämpliga spar- och försäkringsprodukter

Detta gjorde FI 2025

Sparprodukter

- VI publicerade en sparanderapport för att öka kunskapen om konsumenternas tillgångar och sparande.⁴⁷

⁴³ För mer information, se Andersson och Üye (2025b), *Få bolån leder till skulder hos Kronofogden*, Korta analyser nr. 4, Kronofogden.

⁴⁴ För mer information, se fördjupningen *Det finns utrymme för förbättringar i kreditprövningarna*, i kapitlet *Låna* i denna rapport.

⁴⁵ Se Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2025:2) om inkasso.

⁴⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2225 från den 18 oktober 2023 om konsumentkreditavtal och om upphävande av direktiv 2008/48/EG.

⁴⁷ För mer information, se rapporten *Svenskarnas sparande*, mars 2025, FI.

- Vi gjorde en kartläggning av den svenska fondmarknaden på uppdrag av regeringen med syftet att fördjupa kunskaperna om fondavgifter.⁴⁸
- Vi samlade in information från cirka 120 finansiella institut för att öka vår förståelse för vilka finansiella instrument som distribueras till icke-professionella kunder.
- Vi avslutade en undersökning av ett värdepappersbolag, där vi undersökte om kundernas intresse sätts i främsta rummet.⁴⁹
- Vi spred information till konsumenter via extern kommunikation om bland annat genomsnittliga avgifter för fonder samt risker kopplade till finfluerare och kryptotillgångar, inte minst när det gäller spekulativa kryptotillgångar som till exempel bitcoin vars värde kan förändras snabbt på kort tid.⁵⁰

Försäkringsprodukter

- Vi avslutade en undersökning av en försäkringsförmedlare med fokus på om kundernas intressen hade tillvaratagits.⁵¹
- Vi publicerade en rapport om ersättningar och intressekonflikter hos svenska försäkringsförmedlare för att öka kunskapen om hur provisioner fungerar och hur bolagen arbetar för att motverka intressekonflikter.⁵²
- Vi påbörjade en fördjupad analys av flytt av kollektivavtalad tjänstepension för att få en djupare förståelse för riskerna kopplade till detta.⁵³
- Vi granskade hur extremväder kan påverka konsumenters försäkringsskydd, för att få en bättre förståelse för effekten av klimatrisker på konsumentskyddet.⁵⁴

Detta gör FI 2026

Sparprodukter

- Vi ska genomföra en fördjupad analys av hur banker och värdepappersbolag hanterar vissa intressekonflikter i samband med att de distribuerar finansiella instrument, för att säkerställa att företagen agerar i kundernas intresse.
- Vi ska genomföra uppföljande aktiviteter med anledning av kartläggningen av den svenska fondmarknaden, för att skapa förutsättningar för att konsumenter ska få lägre fondavgifter.

⁴⁸ För mer information, se rapporten *Avgifter och distribution på den svenska fondmarknaden*, november 2025, FI.

⁴⁹ FI avslutar undersökning av Garantum Fondkommission (fi.se).

⁵⁰ Till exempel: Jämförelsetal för fondavgifter (fi.se), Många risker med finansiella tips i sociala medier (fi.se) och Trots reglering fortsätter EU-myndigheter att varna för riskerna med krypto (fi.se).

⁵¹ FI avslutar undersökning av Garantum Wealth Management PB (fi.se).

⁵² För mer information, se rapporten *Ersättningar och intressekonflikter hos svenska försäkringsförmedlare*, juni 2025, FI.

⁵³ FI granskar risker med flytt på tjänstepensionsmarknaden (fi.se).

⁵⁴ För mer information, se rapporten *Boendeförsäkring mot naturskador i ett förändrat klimat*, februari 2026, FI.

- Vi ska slutföra en undersökning av ett fondbolag, där syftet är att undersöka om bolaget har en väl fungerande förvaltningsverksamhet och en ändamålsenlig uppföljning av utlagd förvaltning, vilket är centralt eftersom fondförvaltare ska agera i andelsägarnas gemensamma intresse.
- Vi fortsätter att sprida information till konsumenter om bland annat genomsnittliga avgifter för fonder och risker kopplat till kryptotillgångar via extern kommunikation.

Försäkringsprodukter

- Vi avslutar en fördjupad analys av flytt av kollektivavtalad tjänstepension, för att få en djupare förståelse för riskerna kopplat till detta.
- Vi granskar marknaden för individuell tjänstepension, mot bakgrund av de väsentligt högre avgifterna där än i kollektivavtalad tjänstepension.⁵⁵
- Vi fortsätter att följa upp och analysera att kapitalförsäkringar, och enskilda investeringsalternativ inom dessa, ger kunderna tillräckligt värde i förhållande till kostnaden.
- Vi fortsätter att säkerställa att tillräckliga krav- och behovsbedömningar görs vid distribution av produktförsäkringar via förmedlare utan eget tillstånd.

⁵⁵ För mer information, se rapporten *Avgifter och distribution på den svenska fondmarknaden*, november 2025, FI.

Förslag på regeländringar

Här lämnar FI förslag till nya regler eller ändringar som har potential att stärka konsumentskyddet.

Finansiellt utanförskap

FI har tidigare pekat på att det finns ett behov av ett lagkrav för att bankerna alltid ska pröva om risken för penningtvätt och terrorismfinansiering kan hanteras genom att vidta andra riskreducerande åtgärder innan en konsument nekas eller får sitt konto avslutat. Vi har även lyft behovet av ett dokumentationskrav för att möjliggöra uppföljning.⁵⁶ Samtidigt ska EU:s nya penningtvättsförordning (AMLR) tillämpas från den 10 juli 2027. FI håller därför på att utreda hur vårt tidigare förslag på lagkrav förhåller sig till den nya förordningen.

Osund kreditgivning

FI har i tidigare konsumentskyddsrapporter pekat på att långgivare behöver få en helhetsbild av konsumentens befintliga skulder när de gör en kreditprövning.⁵⁷ I vår tillsyn ser vi att det fortfarande finns ett sådant behov. Nuvarande modell bygger på ett flertal kreditupplysningsföretag som alla har ett eget ansvar för sin dataförsörjning i fråga om fysiska personers skulder och där det skiljer sig åt i fråga om hur väl de genomlyser låntagarnas skuldsituation. Risken är då att de kreditupplysningar som lämnas underskattar individens befintliga skuldsättning. Om långgivare sedan ska använda denna information som del i sin kreditprövning bidrar det till en ökad risk för överskuldsättning. Det kan inte uteslutas att aggressiva långgivare som vill runda kravet på sund kreditgivning systematiskt använder sig av kreditupplysningar som i den meningen ger en ofullständig bild av låntagarens skulder. FI ser behov av ett fortsatt fokus på frågan.

Olämpliga spar- och försäkringsprodukter

I januari 2024 framförde FI ett önskemål till regeringen om att den skulle tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram åtgärder för att motverka intressekonflikter på sparmarknaden.⁵⁸ Behovet av en nationell utredning om intressekonflikter på sparmarknaden kvarstår och har blivit ännu mer angeläget, inte minst till följd av EU:s skydd för icke-professionella investerare (Retail Investment Strategy, RIS).⁵⁹

⁵⁶ För mer information, se rapporten *Uppföljning av bankernas arbete med rätten till betalkonto*, oktober 2025, FI.

⁵⁷ Se till exempel rapporten *Konsumentskyddsrapport 2025*, april 2025, FI.

⁵⁸ Se skrivelse från FI och Svenska försäkringsförmedlars förening, Uppdrag för en bättre sparmarknad (FI dnr 24-292).

⁵⁹ Europeiska rådet och Europaparlamentet har enats om ett skydd för icke-professionella investerare (Retail Investment Strategy, RIS) för att stärka konsumentskyddet genom bättre rådgivning, rimligt värde för investerare, ökad jämförbarhet och moderniserade informationskrav. Det påverkar bland annat försäkringsdistributionsdirektivet (IDD),

För att från svenskt håll kunna ta ställning till vilka intressekonflikter som bör tillåtas, anser vi fortfarande att regeringen bör tillsätta en utredning. Ett provisionsförbud bör inte uteslutas men frågan är komplex, inte minst utifrån att koncerninterna intäkter kan fördelas på olika sätt och att ett provisionsförbud därför kan få olika effekt beroende på hur företagen organiserar sin verksamhet. Det är därför särskilt viktigt att göra en noggrann konsekvensanalys av olika handlingsalternativ. FI har också framfört behovet av en gemensam kostnadsmall där kostnaden för både distribution och produkten framgår.

direktivet om marknader för finansiella instrument (Mifid 2) och förordningen om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priips). För mer information, se Deal on new measures to boost citizens' investments in financial markets (europarl.europa.eu).